PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII | Warszawa, środa 12 lipca 1933 r. | Nr. 156

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A NIEMCY.

Der Tag 12.VII w koresp. z Hagi podaje wiadomość o odroczeniu rozprawy nad sprawą reformy rolnej w Polsce p. n. „Polska przeszkadza rozprawie haskiej".

Rheinisch Westfälische Ztg. 11.VII pisze, że senat gdański w swych posunięciach kieruje się wskazówkami z Berlina. Nawiązując do wizyty senatu w Warszawie, dziennik pisze, że miała ona, jak to oświadczył przywódca gdański Foerster, na celu usunięcie prochu z prochowni gdańskiej. Liga Narodów oraz Trybunał Haski we wszystkich dotychczasowych wypadkach naprężenia w stosunkach polsko-gdańskich zawiodły prawie zupełnie. Sprawa Pomorza zawiera w sobie liczne niebezpieczeństwa, które tylko w zgodnej współpracy mogą być zlikwidowane. Ze względu na to, że rząd Rzeszy dąży wszelkiemi siłami do oczyszczenia atmosfery na terenie międzynarodowym, próba porozumienia z Polską ma być przedsięwzięta. Opierając się o siłę pod względem wewnętrzno-politycznym, jakiej nie posiadał jeszcze żaden rząd niemiecki, obecny rząd Rzeszy może pozwolić sobie na próbę porozumienia z Polską.

MNIEJSZOŚĆ NIEMIECKA W POLSCE.

Deutsche Tageszeitung 11.VII w koresp. z Katowic, pisze, że skarga śląskiego Volksbundu, złożona Calonderowi, dowodzi ponownych objawów teroru polskiego przeciw Niemcom. Dziennik zaznacza, że na Pomorzu Polacy prowadzą również bezwzględną walkę z niemieckiem szkolnictwem. Dziennik podkreśla, że wystąpienia powstańców śląskich oraz zarządzenia szkolne przeciwniemieckie nie mogłyby mieć miejsca, gdyby nie znajdowały poparcia rządu polskiego. Dziennik wyraża nadzieję, że Calonder postara się w Genewie o to, aby mniejszości niemieckiej wymierzono sprawiedliwość, jak to już wielokrotnie dotychczas mu się powiodło.

POLSKA A ZSRR.

General Anzeiger 11.VII (Frankfurt n/M.) w koresp. z Warszawy, pisze, że dla finansowania zamówień sowieckich założony tutaj zostanie bank polsko-rosyjski z kapitałem 10 miljonów złotych, przy udziale polskich firm i banków oraz grupy kapitalistów francusko-holenderskich. Grupa ta złoży 5 miljonów dolarów na redyskonto weksli sowieckich.

Izwiestja 10.VII w depeszy ag. „Tass" z Warszawy informują o przyjęciu, wydanem przez posła Miedzińskiego na cześć red. Radka.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

PAKT WSCHODNI.

Le Quotidien 10.VII w art. wst. (Wittness'a) zwraca uwagę na nową orjentację polityki rosyjskiej. Sowiety, które od czasu traktatu w Rapallo utrzymywały zawsze przyjazne stosunki z Niemcami, od czasu dojścia do władzy Hitlera przeszły na stronę bloku antyrewizjonistycznego. Rozwiązanie niemieckiej partji komunistycznej, oraz zaborcze tendencje niemieckie, zmierzające do opanowania Ukrainy, Kaukazu i państw bałtyckich, przyśpieszyły i ułatwiły Sowietom zlikwidowanie nieporozumień dzielących je z Polską i Rumunją. Pakt wschodni, zawarty przez Sowiety, uznaje niejako obecne granice rumuńskie, likwidując w ten sposób całą kwestję besarabską, a także wyłącza agresję ze strony Sowietów, która byłaby wywołana chęcią „niesienia pomocy" rewolucjonistom komunistycznym w innych krajach. Tak więc, o ile słuszne jest zdanie, iż przez zawarcie paktu wschodniego Litwinow odniósł wielki sukces, trzeba przyznać, że i sukces min. Titulescu iest niemniejszy. Pakty nieagresji, twierdzi autor, nietylko wzmacniają pokój między sygnatarjuszami ale stwarzają równie pośrednią odpowiedź na pakt czterech i rewizjonistyczną tendencję, którą on zawiera:

Lietuvos Aidas 10.VII w art. wst. w d. c. podkreśla znaczenie dla stabilizacji pokoju w Europie

wschodniej podpisanego w Londynie paktu wschodniego (por. streszczenie artykułu „Liet. Aidas'a“ w „Przegl. Prasy Zagr.“ Nr. 155). Dziennik pisze m. inn.: „Jako zmierzający jedynie do zapewnienia pokoju, pakt wschodni, ma się rozumieć, nie stoi na przeszkodzie żadnemu państwu; to też żadne państwo nie wyraża z powodu tego paktu swego niezadowolenia. Chłodniej odniosła się do wiadomości o podpisaniu paktu jedynie prasa niemiecka, która wyraziła nawet otwarcie swe niezadowolenie, zwłaszcza zaś z powodu przystąpienia Litwy do porozumienia londyńskiego. Wszelako to ustosunkowanie się prasy niemieckiej do paktu wschodniego w niczem nie może zmienić powszechnej dla niego przychylności“.

NIEMCY A ZSRR.

Le Matin 11.VII w koresp. z Berlina (Korab - Kucharskiego) przypisuje oziębienie stosunków niemiecko - sowieckich wzajemnej nienawiści tych dwóch narodów, wywołanej polityką Hitlera. To też — zdaniem korespondenta — stosunki między obu krajami nie dadzą się szybko naprawić; aby do tego doprowadzić, musiałyby Niemcy wyrzec się antysemizmu, dotykającego boleśnie Żydów rosyjskich, będących po większej części czynnikami rządzącymi w Sowietach.

WŁOCHY A ZSRR.

Le Temps 11.VII w koresp. z Rzymu donosi o pogłoskach, jakie tam krążą na temat traktatu włosko - sowieckiego, który ma podobno wkrótce zostać podpisany. Projekt tego paktu miał rzekomo powstać po zawarciu przez Włochy paktu czterech, który mocno zaniepokoił Sowiety i który miał być przyczyną zawarcia ostatnich paktów nieagresji. Układ włosko - sowiecki byłby odrębny od całego szeregu paktów nieagresji zawartych przez Rosję i opierałby dobre stosunki tych dwóch państw na podstawie politycznej. Ma on podobno zostać podpisany przed zawarciem odnośnych układów między Włochami a Małą Ententą.

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Prasa niemiecka z 11.VII podaje odezwę, wzywającą ludność do masowego wstępowania do niemieckiej ligi obrony powietrznej. Odezwa powołuje się na ogłoszoną w swoim czasie przez prasę niemiecką wiadomość o pojawieniu się obcych samolotów nad terytorjum Rzeszy, oraz na rzekomy przelot eskadry polskich samolotów nad terytorjum niemieckiem.

Sunday Times 9.VII omawiając ost. mowę Hitlera pisze, że wszyscy, których ekscesy narodowych socjalistów napełniały niesmakiem i obrzydzeniem, będą zgodni na tym punkcie, iż mowa ta nie przyszła o sekundę za późno. Świadczy ona o tem, że kanclerz coraz lepiej zdaje sobie sprawę z trudności, na jakie naraża jego kraj polityka gwałtu. Czas pokaże, czy wezwanie Hitlera odniosło skutek. Niełatwo jest trzymać w rękach rewolucję. W każdym razie sąsiedzi Niemiec będą wdzięczni Hitlerowi za ten dowód umiarkowania.

ANGLJA A NIEMCY.

Izwiestja 10.VII przynosi obszerne sprawozdanie z posiedzenia Izby Gmin, na którem Landsbury i Chamberlain wystąpili z ostrym protestem przeciwko terorowi hitlerowskiemu.

POLITYKA ZAGRANICZNA FRANCJI.

Le Temps 11.VII w art. wst., nawiązującym do mowy premj. Daladier'a w Apt, charakteryzuje politykę Francji jako wierną zasadom wolności i sprawiedliwości i dążącą konsekwentnie do owocnej współpracy wszystkich narodów. Dziennik dowodzi, że Francja w żadnej mierze nie może być odpowiedzialną za konflikty, wytworzone przez chęć odwetu z jednej a „święty egoizm“ z drugiej strony. Jak to wykazują fakty, Francja szła zawsze na jaknajdalsze ustępstwa zarówno gdy chodziło o rozbrojenie jak i przyjęcie planu MacDonalda. I w tej chwili jeszcze Francja gotowa byłaby rozbroić się gdyby tylko miała pewność, że rozbrojenie to nie będzie pułapką i dlatego to domaga się ciągłej ścisłej kontroli fabrykacji materjałów wojennych we wszystkich państwach. Również jeśli chodzi o pakt czterech, to podpisanie go przez Francję dowodzi jej pragnienia nawiązania serdecznych stosunków z Italją, z którą dzieliły ją dotychczas pewne nieporozumienia. Dziennik uważa, że „pakt czterech“ może być w istocie nowym punktem wyjścia dla zgodnej współpracy francusko-włoskiej, która to współpraca ma ogromne znaczenie dla utrzymania porządku politycznego w Europie, dla uspokojenia wielu współzawodnictw i dla pogodzenia wszystkich słusznych interesów. Tej chęci Francji zbliżenia narodów, koniecznego dla wspólnego ocalenia, dowodzą również: zawarcie paktu nieagresji z Rosją sowiecką, wysiłki czynione w celu zacieśnienia węzłów łączących Francję ze Stanami Zjedn. A. P. oraz stała troska o rozwój współpracy z Anglją.

SPRAWA ROZBROJENIA.

The Times 10.VII w art. wst. pisze, że Henderson wybiera się na pielgrzymkę po stolicach europejskich, celem ratowania konferencji rozbrojeniowej. Dziennik wskazuje na trudności, jakie piętrzą się około sprawy rozbrojenia. Chociaż zgoda Niemiec na powszechną służbę wojskową oraz pakt wschodni Rosji i jej sąsiadów posuwają naprzód sprawę określenia napastnika, to jednak istnieje jeszcze kilkanaście innych punktów, co do których nie osiągnięto porozumienia.

EUROPA ŚRODKOWA.
WĘGRY A AUSTRJA.

Reichspost 11.VII zamieszcza art. Erwina Sarkotic'a p. n. „Entpolitisierung des Donauraumproblems“. Autor zaznacza, iż już obecnie należy stwierdzić, że konferencja gospodarcza londyńska nie może znaleźć sposobu na zażegnanie światowego kryzysu, wobec tego jest tembardziej konieczne, aby narody nareszcie uprzytomniły sobie jasno środkowo europejską ideę gospodarczą. W europejskiej polityce jest obecnie najpilniejszym problematem ułożenie nowych stosunków w państwach naddunajskich. Kwestję tę ułatwia pod pewnym względem świeżo zawarty pakt czterech, chociaż dotąd nie jest jeszcze skrystalizowane, w jaki sposób wszystkie pięć państw naddunajskich mogłyby wejść między sobą w bliższe stosunki ekonomiczne; widoczna jest jednak pewna tendencja do rozwiązania tego problematu.

Obecnie sytuacja przedstawia się naogół korzystnie, pakt czterech powstrzymuje na dziesięć lat wszelkie polityczne i gospodarcze projekty Niemiec co do „Anschlussu“ Austrji; życzą sobie współpracy w obszarze naddunajskim nietylko Francja, lecz pod pewnym względem również Włochy i Anglja.

Autor stwierdza, że nowe Niemcy zupełnie zerwały ze starą ideologją środkowo-europejską, której podstawy obecnie się załamują, gdyż dzisiejsze Niemcy coraz mniej mogą być brane w rachubę w kwestjach importu produktów rolnych. Stawiając pytanie, czy i w jaki sposób odbije się współpraca z państwami naddunajskiemi na stanie gospodarczym Austrji, autor odpowiada, że na tę kwestję nie można obecnie odpowiedzieć, ponieważ należy ją jeszcze rozważyć dokładnie.

że Francja w [illegible] nie może być odpowiedzialna za konflikty wywoływane przez chęć odwetu z jednej a „wielki odwet" z drugiej strony. Już to wykazuje fakty, Francja [illegible] gdy chodziło o rozbrojenie, jak [illegible]. I w tej chwili jeszcze Francja gotowa byłaby rozbroić się gdyby [illegible] pewność, że rozbrojenie to nie będzie pułapką i dlatego to domaga się ścisłej kontroli [illegible] materiałów wojennych we wszystkich państwach. Również jeśli chodzi o pakt czterech, do podpisania go przez Francję doszło po [illegible] z Ligą a [illegible] pakt jest [illegible]. Dziennik uważa, że pakt czterech może być w [illegible] punktem wyjścia dla szerszej współpracy francusko-włoskiej, która to współpraca ma ogromne znaczenie dla utrzymania porządku politycznego w Europie. [illegible] wszystkich [illegible] interesów. [illegible] narodów, koniecznego dla wspólnego [illegible] paktu [illegible] z Ligą narodów, [illegible] Francji ze Stanami Zjedn. [illegible] z Anglją.

SPRAWA ROZBROJENIA

„Le Temps" (1/VI) w art. [illegible], że Henderson wyjeżdża [illegible] po stolicach europejskich [illegible] kwestji rozbrojeniowej. Dziennik [illegible] jakie pozostały jeszcze do [illegible]. Główna [illegible] na porozumienie [illegible] Komisji [illegible] nowych punktów, co do których nie osiągnięto porozumienia.

EUROPA ŚRODKOWA
WĘGRY A AUSTRJA

„[illegible]" (1/VI) zamieszcza art. [illegible] p. n. „Entpolitisierung des Donauraumproblems". Autor zaznacza, iż już obecnie należy stwierdzić, że konferencja gospodarcza londyńska nie może znaleźć sposobu na załatwienie światowego kryzysu [illegible] narody naddunajskie uprzytomniły sobie jasno środkowo-europejski [illegible] gospodarczą. W [illegible] polityce jest obecnie najpilniejszym problemem [illegible] stosunków w państwach naddunajskich. [illegible] pod [illegible] paktu czterech, chociaż dotąd nie jest jeszcze skrystalizowane, w jaki sposób wszystkie pięć państw naddunajskich mogłyby wobec między sobą w bliższe stosunki ekonomiczne, widocznem jest jednak [illegible] problemu.

Obecnie sytuacja przedstawia się następująco: [illegible] pakt czterech powstrzymuje na dziesięć lat wszelkie polityczne i gospodarcze projekty [illegible] co do Anschlussu. Austrji [illegible] obszarze naddunajskim nietylko Francja, lecz pod pewnym względem również Włochy i Anglja.

Autor stwierdza, że nowe Niemcy [illegible] podstawy [illegible] załatwiu, gdyż dzisiejsze Niemcy [illegible] mniej mogą być brane w rachubę w kwestjach importu produktów rolnych. [illegible] w jaki sposób [illegible] z państwami naddunajskiemi na stopie gospodarczym Austrji, autor odpowiada, że na to pytanie nie można obecnie odpowiedzieć, ponieważ należy je jeszcze rozpatrzyć dokładnie.

[illegible] paktu wschodniego [illegible] Praga [illegible] N. 155. Dziennik pisze m. in. [illegible] do żadnego państwa, to też żadne państwo nie wy-[illegible]

NIEMCY A ZSRR

„La [illegible]" (1/VI) w [illegible] Berlina [illegible] radzieckich [illegible] dwóch narodów [illegible] polityka [illegible] Sowietami.

WŁOCHY A ZSRR

„Le Temps" (1/VI) w [illegible] pogłoskach, jakie [illegible] włosko-sowieckiego, który ma [illegible] wkrótce zostać podpisany. [illegible] paktu [illegible] czterech [illegible] Sowiety [illegible] Włochy [illegible] paktów [illegible] przez Rosję i [illegible] Włochami a Małą Ententą.

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH

[illegible] jedność [illegible] niemieckiej [illegible] władzę [illegible] nad terytorium Rzeszy, oraz [illegible] polskich samolotów nad [illegible] terytorium [illegible].

„Sunday Times" 2/VI [illegible] Hitlera [illegible] socjalistów [illegible] wszędzie [illegible] Hitlera [illegible] Niemiec będą [illegible] Hitlerowi [illegible] unieszkodliwiania.

ANGLJA A NIEMCY

„Izwiestja" (1/VI) przypominają [illegible] nie z posiedzenia Izby Gmin, na którem [illegible] Chamberlain wystąpił z ostrym protestem przeciwko terorowi hitlerowskiemu.

POLITYKA ZAGRANICZNA FRANCJI

„Le Temps" (1/VI) w art. [illegible] do mowy premj. Daladier'a w Albi charakteryzuje politykę Francji jako wierną zasadom wolności i sprawiedliwości i dążącą konsekwentnie do owocnej współpracy wszystkich narodów. Dziennik dowodzi,

České Slovo 11.VII podaje wiadomość o pobycie premjera węgierskiego Goemboesz'a w Wiedniu i podkreśla, że opowiedział się on za współpracą gospodarczą państw środkowo-europejskich oraz za zwołaniem konferencji w tej sprawie.

W koresp. z Budapesztu dziennik zaznacza, że prasa węgierska wskazuje na wielkie znaczenie wizyty wiedeńskiej, która ma zapoczątkować nowy okres w stosunkach gospodarczych obu krajów.

Prager Presse 11.VII w koresp. z Paryża podaje za „Matin", że wkrótce ma być podpisany pakt czterech, oraz że już rozpoczęły się rokowania francusko-włoskie w sprawie środkowej Europy. Chodziłoby tutaj o t. zw. adrjatycki pakt nieagresji między Włochami a Jugosławją na wzór paktów z Rosją.

Le Temps 11.VII w koresp. z Wiednia, nawiązującej do wizyty premjera węgierskiego, widzi w rozmowie tego ostatniego z Dollfussem wyraźny przejaw zarówno ze strony Austrji jak Węgier chęci doprowadzenia wkrótce do rozmów, któreby umożliwiły ekonomiczną rekonstrukcję Europy naddunajskiej i ostateczne zbliżenie tych dwóch państw z państwami Małej Ententy.

Le Populaire 10.VII w koresp. z Budapesztu zaznacza żywe zadowolenie, z jakiem prasa węgierska przyjęła wizytę w Wiedniu premjera Goemboesz'a. Cała prasa i koła oficjalne podkreślają ponadto, że wizyta ta nie może w żaden sposób pogorszyć stosunków niemiecko - węgierskich. Zdaniem koresp., zapewnienie to potwierdza do pewnego stopnia pogłoska jakoby podróż Goemboesz'a była dziełem Mussolini'ego.

SYTUACJA POLITYCZNA W ESTONJI.

Siegodnia 10.VII w korespondencji z Tallina pisze, że odstąpienie od parytetu złota wywołało wielkie niezadowolenie wśród włościan estońskich. Obniżenie kursu korony zapewnia zyski jedynie eksporterom i przemysłowcom. W kołach politycznych krąży pogłoska, że opozycja zamierza zwołać nadzwyczajną sesję parlamentu celem obalenia rządu.

RÓŻNE.

Der Tag 12.VII w koresp. z Warszawy pisze, że Rada partji ukraińskiej U. N. D. O. rozpatrywała na nadzwyczajnem posiedzeniu położenie Ukrainy sowieckiej i stwierdziła, że naród ukraiński będzie nadal prowadził walkę z Rosją o swoją niepodległość oraz będzie zwalczał fałszowanie dziejów ukraińskich przez komunistów.

Der Tag 12.VII podaje za „Wiener N. Nachrichten" wiadomość, że w Genewie utworzyła się Rada słowacka, złożona z pięciu słowackich uchodźców, która postawiła sobie za zadanie oderwanie Słowaczyzny od Czech i połączenie się z Węgrami. Rada złożyła odpowiedni memorjał włoskiemu wicesekretarzowi Ligi Narodów Pilottiemu.

Der Tag 12.VII p. n. „Walka o rynki gospodarcze na Wschodzie" podaje wiadomość o podpisaniu układu gospodarczego łotewsko-angielskiego oraz o mającem nastąpić podpisaniu paktu czterech po ustaleniu zasad porozumienia w sprawie gospodarczej współpracy w dorzeczu Dunaju.

Slovak 11.VII pisze, że w Zjeździe katolickiej młodzieży akademickiej krajów słowiańskich zaszły zmiany. Rozpocznie się on dn. 22 lipca b. r. w Częstochowie, a dalsze obrady będą odbywały się w Poznaniu, Gnieźnie, Toruniu i Gdyni.

Z CZASOPISM ZAGRANICZNYCH

DODATEK DWUTYGODNIOWY DO „PRZEGLĄDU PRASY ZAGRANICZNEJ"

SPRAWY POLSKIE

POLITYKA ZAGRANICZNA POLSKI.

Je Suis Partout 17.VI omawia politykę zagraniczną Polski od chwili objęcia jej steru przez min. Becka, podkreślając, że sądzono ogólnie, iż nowy minister sprzyja zbliżeniu z Niemcami i przewidywano, że prowadzić będzie politykę ustępstw w stosunku do zachodniego sąsiada. Tymczasem okazało się, że polityka Polski nie uległa znaczniejszej zmianie. Zresztą ulec jej nie mogła wobec zwycięskiej fali hitleryzmu w Niemczech, wobec jednolitego stanowiska Polski w sprawie granic. Niebezpieczeństwo „Drang nach Osten", dążenie Niemiec do zagarnięcia wielkich obszarów na Wschodzie, co dałoby się urzeczywistnić jedynie po usunięciu przeszkody polskiej, zarysowują się coraz wyraźniej. Ta stała groźba każe Polsce podwoić czujność i szukać zabezpieczeń od strony wschodniej. Francja nie szczędzi jej w tym kierunku zachęty: czyż Herriot nie oświadczył na ostatniej konferencji grup parlamentarnych polskiej i francuskiej, że Francja, Polska i Rosja Sowiecka są powołane do odegrania roli opiekunek pokoju europejskiego? Pakt czterech przyczynił się w niemałym stopniu do wzmocnienia węzłów współpracy Polski również z Małą Ententą i państwami bałtyckiemi. Pakt czterech stanowi w oczach opinji polskiej próbę podporządkowania Polski dyktaturze czterech mocarstw zachodnich.

Ost-Europa z czerwca zamieściła artykuł Heinricha Freund'a p. n. „15 Jahre polnischer Rechtentwicklung".

L'Economiste Français z czerwca zamieścił artykuł C. de Kownacki'ego p. n. „La lutte de la Pologne contre la crise mondiale".

České Slovo 11.VII podaje wiadomość o pobycie premjera węgierskiego Goemboesz'a w Wiedniu i podkreśla, że opowiedział się on za współpracą gospodarczą państw środkowo-europejskich oraz za zwołaniem konferencji w tej sprawie.

W koresp. z Budapesztu dziennik zaznacza, że prasa węgierska wskazuje na wielkie znaczenie wi-

POLSKA A NIEMCY.

Contemporary Review z lipca drukuje artykuł W. H. Dawsona o „nagłości rewizji traktatów". Autor zapytuje Chamberlain'a, dlaczego protestował w Izbie gmin przeciwko gwałtom hitlerowskim, pominął natomiast milczeniem rzekomy „ucisk" Żydów i Ukraińców w Polsce, prześladowanie Niemców na Pomorzu i t. d. Wielkie ruchy wolnościowe nie obchodzą się nigdy bez gwałtów. Wypadki, jakie zachodzą w Niemczech i w Europie Wschodniej, stanowią zresztą najpoważniejszy argument za natychmiastową rewizją traktatów pokojowych. Jeżeli chodzi o Polskę, to autor wyobraża sobie tę rewizję w sposób następujący: zwrot północnej części „korytarza" przy umiędzynarodowieniu Wisły i zapewnieniu Polsce swobodnego tranzytu kolejowego ku morzu; Gdańsk będzie mógł powrócić do Niemiec, zachowując lokalną autonomję; zwrot Śląska Niemcom i utworzenie mieszanego konsorcjum polsko - niemieckiego, któremu zostałyby przekazane zakłady przemysłowe tej prowincji. W Kłajpedzie miałby miejsce plebiscyt. Niemcy otrzymałyby z powrotem część swych kolonij.

L'Europe Centrale 26.VI zamieszcza artykuł p. n. „Niema korytarza polskiego", w którym autor przedstwia całokształt argumentów, zarówno natury gospodarczej jak politycznej i etnograficznej, uzasadniających przynależność Pomorza do Polski.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

PAKT WSCHODNI.

L'Europe Centrale 8.VII wyraża zadowolenie z powodu podpisania paktu wschodniego. Zdaniem czasopisma pakt ten z trzech powodów przyjęty został z zadowoleniem przez Małą Ententę: oznacza on sukces Francji, wzmacnia gwarancje pokoju i status quo w Europie oraz łagodzi konflikt rumuńsko-sowiecki. Pozatem nic bardziej nie cieszy Małej Ententy jak fakt, że mnożą się węzły solidarności pomiędzy tem ugrupowaniem a Polską, o której nie należy zapominać iż odegrała rolę inicjatorki paktów wschodnich.

The Statesman and Nation 8.VII, pisząc o paktach wschodnich, podpisanych w Londynie, zaznacza, że wzmacniają one pakt Kelloga i przyczyniają się do usunięcia stanu niepewności w środkowej i wschodniej Europie. Niewątpliwie sens ich zostanie również zrozumiany jak należy przez szowinistów berlińskich.

SYTUACJA POLITYCZNA WE FRANCJI.

Revue Hebdomadaire 17.VI występuje z artykułem redakcyjnym, stawiającym wyraźnie zagadnienie zmiany ustroju we Francji: „Dotychczas znaliśmy tylko dyktaturę kapitulacyj. Kto personifikuje Francję wobec zagranicy? Wiemy kim są Włochy: Mussolini ma prawo przemawiać w ich imieniu. Niemcy uosabia Hitler. Ameryka ma na cztery lata Roosevelta. Ale Francji nie uosabia nikt. Mamy do wyboru: albo zmianę ustroju, albo utratę części terytorjum państwowego, kolonij i wszelkiego znaczenia politycznego w Europie. Francja stanie się wówczas czemś w rodzaju zbolszewizowanej Portugalji".

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Fortnightly Review z lipca w artykule pióra W. W. Horsfall Carter'a p. n. „Starajmy się zrozumieć Niemcy" występuje z obroną hitleryzmu przeciwko niesłusznym, zdaniem autora, zarzutom i oskarżeniom. Autor pisze m. inn.: Ruch ten posiada duże wartości ideowe. Niemcy oczekują daremnie na wypełnienie zobowiązań rozbrojeniowych przewidzianych przez traktaty. Mają one, jak każde inne państwo, prawo do bezpieczeństwa. Jednakże przyznanie Niemcom swobody zbrojeń równałoby się zniszczeniu wszystkich dodatnich czynników rewolucji hitlerowskiej.

Foreign Affairs z lipca piszą, że narodowy socjalizm mógłby stanowić potężną tamę przeciwko bolszewizmowi. Jednakże, posługując się sowieckiemi metodami teroru i krępując wolność osobistą obywateli, stosując w dziedzinie gospodarczej skrajny etatyzm, hitleryzm upodabnia się do bolszewizmu. Jeden rozkaz i oddziały szturmowe zamienią się w armję czerwoną. Zamiana ta zostanie dokonana, aby odwrócić gniew narodu, któremu obiecywano chleb a dano jedynie kamień do ręki. Trzy miesiące, jakie upłynęły od objęcia władzy przez nar.-socjalistów, bynajmniej nie rozproszyły obaw, jakie wzniecili oni na całym świecie.

Revue des deux Mondes z lipca omawia w dłuższym artykule (Jacques Maupas'a) politykę wojskową Niemiec. Sprawa tajnych zbrojeń niemieckich zeszła na drugi plan, gdyż zbrojenia te stały się jawne. Aby o tem się przekonać wystarczy zbadać budżet Rzeszy, przejrzeć prasę lub zapoznać się ze sprawozdaniami o zdradę stanu, wytoczonemi przeciwko pacyfistom niemieckim.

Drukarnia „Kadra", Warszawa, Długa 50. Telefon 11-86-30.

Drukowano na prawach rękopisu